

SCO-csúcstalálkozó: A főszerepben Kína

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Salát Gergely

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

2025. augusztus 25.

Salát Gergely, vezető kutató, MKI

SCO-CSÚCSTALÁLKOZÓ: A FŐSZEREPBEN KÍNA

A Sanghaji Együttműködési Szervezet tiencsini csúcstalálkozója Kína számára komoly diplomáciai sikert hozott. A folyamatosan változó és feszültségekkel teli geopolitikai környezetben a kínai vezetés a stabilitás, az együttműködés és a kiszámíthatóság képviselőjeként pozicionálhatta magát. A találkozó egyben lehetőséget biztosított Hszi Csin-pingnek, hogy kétoldalú megbeszéléseket folytasson kulcsfontosságú partnereivel, köztük Vlagyimir Putyinnal és Narendra Modival. Az SCO eredetileg viszonylag szűk hatáskörű regionális szervezetként jött létre, mára azonban a kínai külpolitika és az alternatív világrend kiépítésének egyik eszközévé vált.

ÓRIÁS SZÜLETIK

A Sanghaji Együttműködési Szervezet (SCO) eredetileg azzal a céllal jött létre, hogy elősegítse Kína, Oroszország, valamint a közöttük fekvő közép-ázsiai államok együttműködését a biztonság területén. A szervezet kezdeti fókuszában a „három gonosz” – a terrorizmus, a szeparatizmus és az extrémizmus – elleni közös fellépés összehangolása állt. A nemzetközi környezet átalakulásával, illetve Kína és Oroszország világrenddel szembeni kihívóként való megjelenésével azonban a szervezet funkciói fokozatosan bővültek és átalakultak, különösen a 2010-es évek óta.

Az eredeti hat alapító taghoz teljes jogú tagként csatlakozott India és Pakisztán 2017-ben, 2023-ban Irán, 2024-ben pedig Fehéroroszország. A teljes jogú tagok mellett a szervezetnek két megfigyelő tagja, valamint tizenöt „dialógus partnere” van. Ez utóbbi kategóriába több dél-, délkelet-ázsiai, illetve közel-keleti ország tartozik, köztük olyan geopolitikailag jelentős államok, mint Törökország és Szaúd-Arábia.

Az SCO a világ legnagyobb regionális szervezetének számít mind az általa lefedett terület, mind pedig a lakosság tekintetében. Az SCO-országok a világ területének mintegy 24%-át, Eurázsia területének 65%-át fedik le, és a világ népességének 42%-a lakik a tagállamokban. A szervezet tehát látványosan kinőtte

eredeti kereteit, és a változás nem csupán mennyiségi, hanem minőségi értelemben is jelentős. A kezdeti, szűk biztonsági fókusz mára radikálisan kitágult. A tiencsini csúcstalálkozón a kínai házigazdák kiemelték, hogy immár több mint ötven különféle területen zajlik együttműködés a tagállamok között – a mesterséges intelligenciától kezdve a pénzügyeken át egészen a diákcseréig.

Ugyanakkor az SCO-nak jelentős korlátai is vannak. A bővítések következtében a szervezet egyre heterogénebbé vált, ami megnehezíti az együttműködések elmélyítését. Jó példa erre a tagállamok közötti feszültségek – például India és Pakisztán, illetve Kína és India viszonya. Ezek az ellentétek a bizalomhiányt az SCO keretein belül is felerősítik, ezért egyes elemzők a szervezetet nem igazán veszik komolyan.

Fontos hangsúlyozni ugyanakkor, hogy az SCO-nak nem célja egy NATO típusú katonai szövetséggé vagy egy EU-szerű integrációs szervezetté válni. A szervezet korlátait világosan megmutatta az idei izraeli–amerikai légicsapások esete Irán ellen: bár Irán teljes jogú tag, az SCO semmilyen gyakorlati támogatást nem nyújtott számára, csupán egy közös közleményt adott ki – amelytől ráadásul a legnépesebb tag, India elhatárolódott. Sokkal inkább azokhoz az ázsiai együttműködésekhez hasonlítható, amelyek elsődlegesen kommunikációs platformként szolgálnak, és nem rendelkeznek kiterjedt, intézményesült struktúrával. Az SCO nem törekszik mély integrációra: feladata inkább az, hogy ott, ahol a tagállamok érdekei találkoznak, megkönnyítse az együttműködést. Számos terület ugyanakkor kimarad ebből, ezért nyugati logikával szemlélve a szervezet viszonylag gyengének tűnhet. Az SCO működését azonban jobban meg lehet érteni, ha figyelembe vesszük a benne részt vevő országok politikai hagyományait, mentalitását és a nemzetközi kapcsolatokhoz való hozzáállását, amelyet a szuverenitás mindenek feletti fontossága jellemez.

JÓ HELYEN, JÓ IDŐBEN

A szeptember 1-jén befejeződött kétnapos csúcstalálkozó Kína számára egyértelmű diplomáciai diadalt jelentett. Ez volt minden idők legnagyobb SCO-csúcsa, amelyen több mint húsz állam- és kormányfő vett részt, s a tag- és partnerállamok vezetői mellett jelen volt például az ENSZ főtitkára is. A legnagyobb visszhangot azonban az váltotta ki, hogy személyesen megjelent Vlagyimir Putyin orosz elnök, valamint Narendra Modi indiai miniszterelnök, aki hét év után először látogatott Kínába. A

csúcson továbbá részt vett Shehbaz Sharif pakisztáni miniszterelnök és Recep Tayyip Erdoğan török államfő is. Lényegében minden, az SCO-hoz kötődő állam a legmagasabb szinten képviseltette magát, ami önmagában is jelentős presztízszt biztosított a találkozóknak – és ezzel együtt a vendéglátó Kínának. Elvégre az emberiség majdnem felének képviselői Peking kikötővárosában, Tiencsinben találkoztak, hogy egy egyre inkább a [kínai világértelmezést](#) képviselő szervezet további fejlesztése mellett tegyenek hitet.

A csúcstalálkozó időpontját a kínai fél tudatosan a Japán felett aratott második világháborús győzelem 80. évfordulójához igazította, amelyet Kínában szeptember 3-án ünnepelnek. Ez lehetőséget teremtett arra, hogy a legfontosabb vendégek – köztük Putyin – ne csak a csúcson vegyenek részt, hanem jelen legyenek a nagyszabású [katonai díszszemlén](#) is, ezzel tovább emelve az esemény fényét. Az ünnepségre olyan vezetők is meghívást kaptak, akik magán a tiancsini találkozón nem voltak jelen, például Kim Dzsongun észak-koreai vezető, Robert Fico vagy Aleksandar Vučić. Magyarországot Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminisztere képviseli.

GLOBALIS CÉLOK

A házigazda Hszi Csin-ping az eseményt elsősorban arra [használta fel](#), hogy Kína globális kérdésekben képviselt álláspontját hangsúlyozza. A kínai felszólalások kevésbé az SCO konkrét ügyeire, sokkal inkább a nemzetközi kapcsolatokra vonatkozó kínai narratíva erősítésére összpontosítottak. Hszi Csin-ping a szokásos paneleket [sorolta fel](#): elítélte a hidegháborús mentalitást, a hegemonizmust és az erőpolitikát – egyértelműen az Egyesült Államokra utalva –, a „valódi multilateralizmus” fontosságát hangoztatta, valamint egy olyan új globális biztonsági és gazdasági rend kialakítását sürgette, amelyben a „globális Dél” nagyobb szerephez jut.

Mindezzel Kína meging csak igyekezett a „globális Dél” természetes vezetőjeként és képviselőjeként pozicionálni magát. Bár az SCO tagjai elvileg egyenrangúak, Hszi Csin-ping Kínát a szervezet középpontjába állította azáltal, hogy mintegy a többiek nevében fogalmazta meg azok igényeit, és [bőkezű támogatásáról](#) biztosította őket. Bejelentette például, hogy idén 2 milliárd jüan (mintegy 280 millió dollár) segílyt nyújt a tagállamoknak, valamint további 10 milliárd jüant bocsát rendelkezésükre hitel formájában az SCO bankkonzorciumán keresztül. Emellett sürgette egy önálló SCO-bank felállítását, amely végképp eltávolítaná a szervezetet

eredeti, szűkebb biztonsági fókuszától. Hszi ezen túlmenően meghirdette a „Globális Kormányzás Kezdeményezést”, amely a legújabb elem azon kínai [„kezdeményezések”](#) sorában, amelyek célja, hogy Peking saját elképzelései szerint alakítsa a világpolitikai és világgazdasági folyamatokat. Hszi Csin-ping a kínai Övezet és Út programot igyekezett összekötni az SCO-val, ami szintén az utóbbi Kína-centrikusságát erősíti.

Az eseményen [felszólalt Vlagyimir Putyin](#) is, aki kiemelte Oroszország és Kína szoros stratégiai partnerségét, amelyet a nemzetközi rend átalakításában meghatározónak nevezett. Egyúttal ismét megvédte Ukrajna elleni invázióját, a konfliktus kirobbanásáért pedig az Egyesült Államokat és a Nyugatot tette felelőssé. Beszédében felidézte korábbi alaskai találkozóját Donald Trumpgal, ahol – saját értelmezése szerint – történt némi előrelépés a békefolyamat előmozdítására. Az orosz elnök hangsúlyozta továbbá, hogy Kína és India szerepe kulcsfontosságú lehet az ukrajnai válság rendezésében, ezzel is igyekezve bevonni a két ázsiai nagyhatalmat saját narratívájába.

EURÁZSIAI TRIUMVIRÁTUS

A plenáris ülés mellett Hszi tíz állam vezetőjével folytatott kétoldalú tárgyalásokat, ami tovább erősítette azt a képet, hogy a szervezet középpontjában Kína áll. A legnagyobb nemzetközi figyelem természetesen a [Hszi-Putyin-Modi-hármas](#) interakcióira irányult. A három vezető mindegyike külön-külön is tárgyalt a másik kettővel. Putyin és Hszi esetében ez nem meglepő, hiszen Hszi Csin-ping 2012-es hatalomra kerülése óta mintegy ötven alkalommal találkoztak. A [Modi-Hszi megbeszélés](#) viszont akár áttörést is hozhat az indiai-kínai kapcsolatokban, amelyek az elmúlt években a határincidensek és gazdasági feszültségek miatt erősen megromlottak.

A találkozóra olyan időszakban került sor, amikor az Egyesült Államok Oroszországot, Indiát és Kínát egyaránt különféle szankciókkal sújtja. India és az Egyesült Államok viszonya különösen megromlott, miután a két félnek nem sikerült kereskedelmi megállapodást kötnie, és Washington [50%-os vámtarifát](#) vezetett be az indiai termékekre. Ez Újdelhit Kína felé terelheti, ami összhangban áll Peking globális ambícióival. A háromoldalú viszony sajátossága, hogy sem India, sem Kína nem ítélte el Oroszország Ukrajna elleni agresszióját, sőt mindkét ország az orosz olaj legnagyobb vásárlójává vált. (Érdekes ellentmondás, hogy az Egyesült Államok emiatt

szankciókkal sújtotta Indiát, Kínát viszont nem.) A három vezető közös [kézfogós fotója](#) egyértelmű üzenet Washingtonnak: az eurázsiai óriások nem hódolnak be az amerikai követeléseknek, hanem ha szükséges, közösen lépnek fel ellenük.

Putyin Kínában marad a győzelmi ünnepekre is, ami jelzi a kínai–orosz kapcsolatok mélységét. Tárgyalásaik az SCO-csúcs lezárulta után is folytatódtak, immár a kétoldalú kapcsolatok konkrét kérdéseire összpontosítva. Az orosz delegáció [nagysága](#) is a kapcsolatok szoros és komplex jellegét tükrözte: Putyint három miniszterelnök-helyettes és tíz-egynéhány miniszter kísérte el Kínába.

KÖZÖS NEVEZŐ

A 2025-ös tiencsini csúcstalálkozó azt jelezte, hogy a Sanghaji Együttműködési Szervezettel kapcsolatos eddigi folyamatok tovább zajlanak. A szervezet mára a világ legnagyobb regionális együttműködésévé vált, amely nemcsak a biztonsági kérdésekben, hanem gazdasági, technológiai és kulturális dimenzióban is egyre aktívabb szerepet vállal. A csúcs egyértelműen Kína diplomáciai sikerét hozta: Peking képes volt önmagát a stabilitás, a multilateralizmus és a „globális Dél” képviselőjének központi aktoraként pozicionálni.

Ugyanakkor hiba lenne azt gondolni, hogy a Sanghaji Együttműködési Szervezet pusztán Kína vagy a kínai–orosz páros eszközeként működik a nemzetközi politikában. Valójában a többi tagállam csak akkor és annyiban követi Pekinget és Moszkvát, amikor és amennyiben ez saját érdekeivel összhangban áll. A szervezet laza intézményi keretei lehetővé teszik, hogy a tagok egymástól független külpolitikát folytassanak, és csupán azokban az ügyekben hangolják össze álláspontjaikat, amelyekben valódi érkazonosság mutatkozik.

A közös nevezőt elsősorban a jelenlegi világrend kritikája jelenti. Az azonban, hogy az egyes országok mennyiben kérdőjelezzik meg a fennálló status quót, erősen változó: egyesek éles konfrontációt vállálnak a Nyugattal, míg mások inkább mérsékeltebb, pragmatikusabb politikát követnek. Az SCO így semmiképpen sem tekinthető egységes tömbnek, mint amilyen a nyugati világ – és belátható időn belül valószínűleg nem is válik azzá. A szervezet fő szerepe sokkal inkább a nemzetközi diskurzus formálásában, valamint a többpólusú világrend narratívájának építésében ragadható meg.